

Fortidsminneforeningen
Norsk Kulturarv
Norges Husflidslag
Forbundet KYSTEN
Slekt og Data
Forbundet for Norske Museumsvenner
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Arkivforbundet
Museumsbanerådet
Norges Metallsøkerforening
Europa Nostra Norge

Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slekthistorisk Forening
Norske Akevitters Venner
Rutebilhistorisk Forening
Landsforeningen for Luftfartøyvern
Norges Linforening
Norsk Nupereleforening

Høringsinnspill – ny lov om pengespill

Norges Kulturvernforbund viser til høringsnotat med utkast til ny lov om pengespill, og ønsker herved å gi våre innspill til dette.

Kulturvernforbundet er paraplyorganisasjonen for 28 landsdekkende frivillige kulturvernorganisasjoner som til sammen utgjør ca. 2000 lokale lag og med mer enn 250 000 medlemmer og frivillige. Organisasjonenes primære oppgaver er å ivareta istandsette og videreformidle både den materielle og immaterielle kulturarven, historien og tradisjonshåndverkene. De forskjellige organisasjonene har spisskompetanse på sine felt og gjør en enorm samfunnsnyttig jobb med å holde lokalhistorien, tradisjonene og kulturarven levende – til glede for kommende generasjoner.

Kulturvernorganisasjonene er landsdekkende frivillige organisasjoner med et samfunnsnyttig formål.

I lotterilovens § 5 første ledd oppgis hovedregelen at lotterimarkedet er forbeholdt humanitære og samfunnsnyttige formål og at disse organisasjonene må ha lotteritillatelse. For å få en slik tillatelse må organisasjonen være forhåndsgodkjent av Lotteritilsynet. Det er i dag omtrent 5300 organisasjoner som har en slik tillatelse, men ingen av disse er en kulturvernorganisasjon.

I § 21 i utkastet til ny lov om pengespill (*Tillatelse for ikke-fortjenestebaserte organisasjoner til å tilby pengespill*) står det følgende:

«Ikke-fortjenestebaserte organisasjoner som er registrert i Frivillighetsregisteret kan få tillatelse til å tilby pengespill. Frivillig innsats må være en viktig del av organisasjonens virksomhet. Organisasjonen må ikke være til bare for en lukket krets eller ha virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler. Overskuddet fra pengespillene skal gå til organisasjonens egen ikke-fortjenestebaserte virksomhet. Overskuddet fra pengespillene kan ikke brukes til å finansiere typisk offentlige oppgaver eller fritidsaktiviteter for voksne.»

Med en slik definisjon lagt til grunn mener vi at kulturvernorganisasjonene og deres lokallag er godt innenfor kriteriene for å få lotteritillatelse. Vi er bekymret over Lotteritilsynets skjønsmessige vurderinger, forvaltningspraksis og vektlegging av begrensninger knyttet til hva som regnes som «samfunnsnyttige formål» etter lotteriloven. Dette har i praksis betydning en ekskludering av kulturvernorganisasjonene. Slik vi tolker både gjeldende lovtekst og den nye foreslåtte lovteksten så må kulturvernorganisasjonene kunne gis lotteritillatelse da de innfrir alle lovens kriterier for ikke-fortjenestebaserte organisasjoner.

For noen år siden fikk Forbundet Kysten i en periode lotteritillatelse, men denne ble oppgitt da det ikke var noen av kystlagene som benyttet seg av dette. Mye har endret seg siden den gang og flere av kulturvernorganisasjonene ønsker i dag å arrangere f.eks. bingo for å kunne øke organisasjonens inntekter og dermed styrke sitt samfunnsoppdrag

Både historielag og Norsk fyrhistorisk forening har tidligere fått avslag på sine søknader om lotteritillatelse. Det er blant annet begrunnet med at historielag vurderes som en «hobby- og fritidsforening for voksne» (Avslag på søknad til Romerike historielag 2011).

Dette er en direkte feil vurdering. Kulturvernorganisasjonene er ikke bare hobby- og fritidsforeninger for voksne. Alle kulturvernorganisasjoner er åpne og demokratiske foreninger for mennesker i alle aldre, og mange har gode tilbud og et stort fokus på barn, unge og inkludering. Husflidslagene er opptatt av å holde kurs og videreformidle tradisjonshåndverkskunnskap til barn og unge, historielagene tar barn og unge med på turer, omvisninger og historieprosjekt (ofte i samarbeid med skolene) og kystlagene har tilbud til barn og unge som vil lære seg å bygge og seile tradisjonsbåter. Dette er kun noen få eksempler på hvordan kulturvernorganisasjonene jobber med å inkludere barn og unge i sitt arbeid. Ellers er det jo heller ikke slik at det som oppleves som en hyggelig hobby automatisk utelukker at aktiviteten også er samfunnsnyttig.

Kulturvernorganisasjonene har i all hovedsak et samfunnsnyttig formål. Dette blir tydelig understreket i den nylig fremlagte stortingsmeldingen «Nye mål i kulturmiljøpolitikken» (St.Meld. 16, 2019-2020)) hvor det står følgende: «Mange frivillige organisasjoner på kulturmiljøfeltet har høy kompetanse og gjør en stor innsats for å ta vare på og formidle både materiell og immateriell kulturarv. **Dette er en innsats som i stor grad kommer hele samfunnet til gode.**»

Avslag på søknad om lotteritillatelse er tidligere også blitt begrunnet med «at bevaringsvirksomhet, herunder arbeid for vern av kulturminner, generelt må anses som en offentlig oppgave, og at virksomhet rettet mot vern av kulturminner ikke bør finansieres med lotteriinntekter.» (avslag til Norsk fyrhistorisk forening 2019).

At kulturvernarbeid er en offentlig oppgave er etter vårt syn en svært gammeldags holdning og stemmer ikke overens med hvordan virkeligheten er i dag. Vi vil nok en gang vise til kulturmiljømeldingens overordnede nasjonale mål om at alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø (St. meld 16, 2019-2020): «Målet vektlegger menneskers rett til å ha en kulturarv og at kulturmiljø er et felles gode som det er et felles ansvar å forvalte. Målet understreker også at alle skal ha mulighet til å engasjere seg. Statens ansvar er å legge best mulig til rette for dette.» Det slås med andre ord helt tydelig fast at vern av

kulturminner ikke bare er en offentlig oppgave, men at der et felles ansvar som også tillegges kulturvernorganisasjonene og sivilsamfunnet.

Vi mener at ved innføring av ny pengespillov må det unngås at det gjøres for store skjønnsmessige vurderinger som fører til en urettmessig ekskludering av kulturvernorganisasjonene som godkjente organisasjoner med lotteritillatelse. Vi ber om at den nye pengespilloven må være mer presis på disse punktene slik at de skjønnsmessige vurderingene for hva som er en samfunnsnyttig organisasjon blir mindre vilkårlige. Vi forventer også at Lotteritilsynet ikke lenger vil vektlegge den forvaltningspraksis som har vært utvist mot de frivillige kulturvernorganisasjonene.

Med vennlig hilsen

Toril Skjetne

Generalsekretær, Kulturvernforbundet

Jørn Holme

Styreleder, Kulturvernforbundet